

Financiëtoeren - Bus 45
Kruidentuinlaan 50
Uw correspondent : Louis COLLET
Telefoon : (02) 210.41.92
Fax : (02) 210.40.11
Email : louis.collet@minfin.fed.be

Algemene Diensten

Vijfjarenplan informatica 2001 - 2005

Versie goedgekeurd door de inter-kabinettengroep ingesteld door de beslissing van de Ministerraad van 31 maart 2000

Vijfjarenplan informatica 2001 -2005

Inhoudsopgave

Deel een : Inleiding	2
Deel twee : de burger en de ondernemingen tegemoet.....	4
1. Elektronische aangiften.....	4
2. Elektronische informatieverbreiding.....	5
3. Online berekening van de belastingen.....	5
4. De “paperless” douaneformaliteiten	5
Deel drie : nakomen van onze Europese verbintenissen.....	6
Deel vier : het voorzien in de interne noodwendigheden.....	7
1. Onderhoud en modernisering van de gecentraliseerde informatica	7
2. Het netwerk van Financiën	8
3. Op peil brengen van de individuele werkposten	8
4. De korte termijn projecten.....	9
5. De projecten op middellange termijn	10
5.1 Elektronisch documentenbeheer	10
5.2 Workflow (samenwerking).....	10
5.3. Datawarehouse (simulatie- en besluitvormingstools).....	11
Deel vijf : interne en externe integratie.....	12
1. Interne integratie.....	12
2. Externe integratie.....	12
Deel zes : hoe deze projecten realiseren ?	13
1. De eigen middelen.....	13
2. Selectieve outsourcing (externalisatie).....	14
3. Gebruik van geïntegreerde beheersprogrammapakketten.....	14
Deel zeven : algehele beveiliging	15
1. Vernietiging van gegevens.....	15
2. Activiteithervattingsplannen.....	15
3. Bescherming tegen indringing.....	15
4. Kwaad opzet.....	16
Deel acht : gevolgen voor de begroting	17
Deel negen : conclusies - Voorstel	21

We zitten in een echte vicieuze cirkel : om de efficiëntie te verhogen, zijn er middelen nodig; maar door méér middelen te geven, kunnen we de verhouding tussen de burger en de Staat ook verder vertroebelen, als alleen de kosten van die investeringen in mensen en informatica onmiddellijk duidelijk zijn, en niet de resultaten.

Nous nous trouvons devant un véritable cercle vicieux : des moyens sont nécessaires pour augmenter l'efficacité, mais en donnant plus de moyens, nous pouvons troubler davantage les relations entre le citoyen et l'Etat, si le coût de ces investissements est plus visible que les résultats (traduction).

**Didier Reynders,
Minister van Financiën,
10 januari 2000**

Deel een : Inleiding

Onderhavig vijfjarenplan heeft de ambitie de functionele noden van het Departement en de toekomstvisie van het Management inzake Informatie- en communicatietechnologie (ICT) toe te lichten. Men zou het ook het “Masterplan” kunnen noemen. Het heeft betrekking op de informaticaperspectieven van het Ministerie van Financiën voor de jaren 2001-2005.

Dit vijfjarenplan spitst zich toe op verschillende punten :

- 1) de burger en de ondernemingen tegemoet komen
- 2) onze Europese verbintenissen nakomen
- 3) voorzien in de interne noodwendigheden van het Departement
- 4) de interne en externe integratie van de informaticasystemen realiseren

In de voorbije jaren heeft het Departement gewerkt op basis van strategische plannen die bedoeld waren als “*een werkprogramma voor de informaticadiensten ... dat de coherentie verzekert van de te nemen beslissingen en het officiële referentie-instrument is in het licht waarvan de concrete projecten zullen worden in werking gesteld*” en waarvan de looptijd beperkt was tot twee jaar, rekening houdend met de gekende budgettaire realiteit.

Deze strategische plannen hebben hun doelstelling volledig bereikt : een coherent, gecoördineerd beheer, dat beantwoordde aan door de Directieraad goedgekeurde korte termijn objectieven.

Onderhavig *Vijffarenplan 2001-2005* geeft een middellange termijn visie op het “globale informaticaproject” van het Departement van Financiën en is ambitieuzer, meer vooruitziend, meer anticiperend.

Er dient nochtans onmiddellijk op gewezen te worden, dat het jaar 2001 prioritair zal gewijd worden aan de grote voorbereidingswerken voor de definitieve fase van de euro, gezien op 1 januari 2002 de nationale munten definitief verdwijnen, en vervangen worden door de eenheidsmunt.

Het zou inderdaad onverantwoord zijn luchtkastelen te bouwen en de werking van onze administraties in gevaar te brengen door niet tijdig de passende specifieke investeringen te doen.

De voorzichtige en realistische politiek die werd gevoerd en die met succes bekroond werd in het raam van de overgang naar het Jaar2000 zal worden toegepast op het beheer van het euro-project.

Deel twee : de burger en de ondernemingen tegemoet

Het Departement van Financiën wil voldoen aan de verwachtingen van de belastingplichtige burger door zich open te stellen voor een snel evoluerende wereld en door de recentste beproefde technieken te gebruiken.

Dit alles in het kader van de traditie van het Departement, van zijn bedrijfscultuur die gebouwd is op stabiliteit, degelijkheid en ernst. En rekening houdende met het specifieke karakter van zijn opdrachten en met de moeilijkheid een voor zijn belastingplichtige klanten aantrekkelijke politiek te voeren ...

Terwijl het begrip E-commerce alom veld wint, stelt het Departement zijn *E-Finance strategie* voor :

1. Elektronische aangiften

Het Departement ambieert het publiek de mogelijkheid te verschaffen zijn fiscale aangiften langs elektronische weg in te dienen.

Het project werd tot dusver geblokkeerd door het probleem van de juridische waarde (bewijskracht) van de digitale handtekening.

De in overweging te nemen technieken zijn :

1) **Business to business (B2B)** : het gaat hier om een overdracht tussen informatiesystemen van gestructureerde gegevens, die volgens genormaliseerde en hoogbeveiligde procedures rechtstreeks door informaticatoepassingen worden uitgegeven en verwerkt.

2) Voor de BTW-aangiften en de personenbelasting (PB) zal een Extranet gebruikt worden (gesloten en beveiligd netwerk)

Het valt op te merken, dat het hier gaat om een bijkomende manier van gegevensinbreng, daar de inbreng via de controlecentra van de BTW operationeel blijft.

Dit betreft tevens de aangiften inzake bedrijfsvoorheffing en roerende voorheffing, die geen bijlagen hebben, evenals de loonfiches (fiches van de reeks 281.xx).

3) het via Internet ingediende elektronische formulier. Momenteel is deze techniek nog niet absoluut beveiligd. Het gebruik van XML-technologie is in volle expansie, en staat op het punt een de facto standaard te worden voor het uitwisselen van gestructureerde gegevens.

Wat de digitale handtekening betreft zal het Departement actief deelnemen aan het voor het federale openbaar ambt bestemde Public Key Infrastructure (PKI) initiatief.

2. Elektronische informatieverspreiding

Het Departement gebruikt voor zijn interne behoeften fiscale documentaire databanken en fiscale CD-ROMs. Het is op het Web aanwezig via de departementale Internetsite (<http://www.minfin.fgov.be>).

Het ter beschikking stellen van documentaire databanken maakt reeds deel uit van onze verbintenissen met *Fedenet* (netwerk dat alle federale overheidsdiensten en de sociale parastatalen verbindt). Deze informatiemiddelen zouden kunnen ter beschikking gesteld worden van het grote publiek.

Deze gemengde projecten bestaan voor 20 % uit informatietechniek (databankbeheer, tekstindexering) en voor 80 % uit documentbeheer. Dit betekent, dat de redactiestaf van 4 of 5 personen een sleutelfactor is voor het welslagen van deze projecten.

Bovendien bestaat er een project voor de validering van het BTW-nummer van Belgische belastingplichtigen, voor het grote publiek toegankelijk via het Internet.

3. Online berekening van de belastingen

Via een Website zou men de burger de mogelijkheid kunnen bieden zijn belastingen online te berekenen. Het zou daarbij gaan om een schatting van het te betalen of terug te krijgen bedrag, of via de vooraf ingevulde aangifte.

4. De “paperless” douaneformaliteiten

De grote Europese markt heeft de concurrentie tussen de economische operatoren vergroot en de kwaliteit van de overheidsdiensten beïnvloedt de (de)localisatie van tal van economische activiteiten.

Een concreet voorbeeld is de concurrentie die de reders doen spelen tussen de grote havensteden (Antwerpen en Rotterdam bijvoorbeeld) : de snelheid en de kwaliteit van de douanediens ten is een criterium bij het kiezen van een bestemming (“economische shopping”)

Concreet zouden de papieren versies van het enig Europees document, gebruikt door het SADBEL systeem, worden vervangen door elektronische documenten.

Het SADBEL systeem is een gecentraliseerd dedouaneringsysteem (import, export, transit van goederen) en een beheersysteem van de waarborgen bij de invoer, beschikbaar 7/24, dat in 1999 meer dan 3.377.000 documenten heeft behandeld.

Deel drie : nakomen van onze Europese verbintenissen

De inspanningen om nieuwe Europese projecten te ontwikkelen en te integreren in de bestaande toepassingen zijn aanzienlijk, en zullen weldra op zich alleen de inzet vergen van heel het huidige informaticabudget.

Naast het tegemoet komen van de burger en het voorzien in zijn interne noodwendigheden moet het Departement van Financiën zijn Europese verbintenissen nakomen. Het moet over de middelen kunnen beschikken die nodig zijn voor zijn politiek op dit vlak, in het bijzonder met het oog op het tweede semester van 2001, gedurende welke periode België het voorzitterschap van de Europese Unie zal waarnemen.

Bepaalde belastingen zijn Europese belastingen geworden waaromtrent de beslissingen genomen worden door de Europese Commissie, met inbegrip van wat de informatica-aspecten ervan aangaat.

Wij kunnen momenteel gewagen van de verbinding met de Europese netwerken, het Douanetarief en de Douanetransit (in uitvoering). De BTW heeft een info-centrum voor buitenlandse belastingplichtigen opgezet, dat momenteel gemoderniseerd wordt, en dat verbonden is met de overige landen van de Unie.

Een eerste haalbaarheidsstudie in verband met het Europese EMCS-project (Excise Movement and Control System) is in januari 2000 bij het departement aangekomen. De eerste ramingen situeren de kostprijs tussen 250 miljoen BEF en een miljard voor de aanvankelijke investering, gevolgd door jaarlijkse onderhoudskosten van minimaal 66 miljoen.

Tot nu toe werden deze Europese verbintenissen gerealiseerd op de gewone begroting van het Departement, uiteraard ten koste van de realisatie van andere projecten.

Deel vier : het voorzien in de interne noodwendigheden

Het Departement van financiën stelt 28.000 personeelsleden tewerk en betreft 600 gebouwen verspreid over het hele grondgebied.

Informatica is er bijgevolg een essentieel instrument voor de individuele en collectieve productiviteit. Zij moet ertoe bijdragen de personeelsleden hun talrijke, zeer heterogene opdrachten te laten vervullen.

1. Onderhoud en modernisering van de gecentraliseerde informatica

De omvang en de verscheidenheid van zijn behoeften, de beslissingsautonomie van zijn administraties en de voorschriften van de wetten op de openbare aanbestedingen hebben er in het verleden toe geleid, dat het Departement zich toegerust heeft met informaticamateriaal van diverse oorsprong (het telt momenteel drie verschillende leveranciers van mainframes), soms ten nadele van de coherentie van het geheel.

Deze van het verleden overgeërfde systemen (“legacy systems”) zijn in bedrijf sinds de jaren 1970 en hebben tot nu toe aan de behoeften voldaan.

De Directieraad heeft in 1998 besloten de mainframe te behouden als centraal informaticawerktuig voor de bestaande toepassingen, hoewel tevens de wens uitgedrukt werd, het aantal te verminderen en synergieën tussen de systemen tot stand te brengen.

In de toekomst zullen deze goed beheerde en beveiligde centrale computers gebruikt worden als geconsolideerde dataservers. Nieuwe ontwikkelingen zullen gebeuren op open hard- en software-platformen die aan de marktstandaarden beantwoorden.

Deze politiek impliceert migraties om bepaalde technologisch verouderde systemen te laten verdwijnen. Deze migraties vergen gerichte “speerpuntinvesteringen”.

Dit betreft met name de departementale machines van de Directe Belastingen, die netwerkfuncties en toepassingen combineren, wat hun vervanging aanzienlijk ingewikkelder maakt.

Tenslotte zal de exploitatie van de computerzalen maximaal geautomatiseerd worden (automatische console met afstandsbediening, manipulatie van cassettes door robots, enz.).

2. Het netwerk van Financiën

Tijdens de eerste fase van de herstructurering van de fiscale administraties heeft het Departement beslist de verschillende netwerken onderling te verbinden in één enkel netwerk : het netwerk van Financiën.

De technologische keuze die toen gemaakt werd (TCP/IP-protocol) is uiterst verantwoord gebleken, vermits dit protocol inmiddels wereldwijd aanvaard werd : het is de technologie die door Internet gebruikt wordt !

Deze infrastructuur bedient vandaag een belangrijk gedeelte van het Departement, dat derhalve over een Intranet beschikt.

De laatste stap wordt momenteel gerealiseerd : de integratie van het Belconet-netwerk in het netwerk van Financiën. Deze integratie noodzaakt onder meer de vervanging van een deel van de werkposten en de vervanging van de proprietary interfacesystemen.

De beveiliging van dit netwerk verzekeren vormt een zeer belangrijk aspect (zie in dit verband deel zeven).

Het netwerk van Financiën zal een van de componenten zijn van het federale Wide Area Network (WAN), dat op termijn de bestaande netwerken (voice en data) zal integreren.

3. Op peil brengen van de individuele werkposten

Het departement stelt momenteel 20.000 individuele werkposten ter beschikking van zijn personeelsleden.

De in dit plan voorgestelde verwezenlijkingen zullen een weerslag hebben op het ideale aantal werkposten : op termijn zouden alle personeelsleden die bepaalde taken vervullen over hun eigen werkpost moeten beschikken.

Naast het financiële aspect is belangrijkste probleem het beheer van een dergelijk machinepark : deze werkposten staan verspreid over 600 gebouwen in het hele land.

De huidige PC-logica, de voortdurende race om nog werkend materiaal te vervangen, dat echter niet meer beantwoordt aan de voortdurend veranderende technologische eisen, heeft zijn grenzen bereikt in een grote organisatie zoals het Departement van Financiën.

Een stabiele werkpost die voldoet aan de gestelde eisen, die verbonden is met het netwerk, en die gemakkelijk beheerbaar is, is een dwingende noodzaak, en het Departement sluit zich aan bij de gemeenschappelijke werkpostenlogica van de federale administraties.

Andere meerwaarden worden voorzien : het delen van bestanden binnen een gesloten werkgroep, software distributie, configuratie op afstand, enz...

Welke oplossing ook weerhouden wordt, de financiële en beheersaspecten zullen aanzienlijk zijn.

4. De korte termijn projecten

Naast de grote euro-werkzaamheden wil het Departement de volgende projecten op korte termijn realiseren :

- de oprichting van een departementaal scanningcentrum, dat een 3^e complementaire invoermethode voor aangiften toevoegt (naast de manuele codering en de hoger vermelde invoer langs elektronische weg). Het valt inderdaad te voorzien, dat de papieren aangiften door een gedeelte van de bevolking zullen blijven gebruikt worden.

- het invoeren van een departementale mailing, waarbij de 28.000 personeelsleden elk een eigen e-mail-adres zullen krijgen, wat de contacten met de belastingplichtigen zal vergemakkelijken

- de validiteitscontrole van het BTW-nummer van de Belgische belastingplichtigen via Internet

Deze projecten komen reeds voor in het *Strategisch informaticaplan 1999-2000, actualisering december 1999*, en zullen gerealiseerd worden binnen de normale begrotingsmiddelen.

5. De projecten op middellange termijn

De hierna aangehaalde projecten worden, gezien hun omvang, hun kostprijs en hun realisatietijd, voorzien tegen het einde van de periode 2001-2005, onder voorbehoud van verhoging van budgettaire middelen en mankracht, zonder dewelke zij in het projectstadium zullen blijven steken ...

5.1 Elektronisch documentenbeheer

Het gaat om de aanwending van een massa-opslag- en documentarchiveringstechnologie. Deze omvat de volgende stappen : digitalisering, optische karakterherkenning, gegevensindexering, opslag, raadpleging, afdrukken en archiveren van niet-gestructureerde documenten of magnetische bestanden.

Een pilootervaring rond het personeelsbeheer van de BTW heeft de voordelen van deze techniek aangetoond. Gezien de massa papieren documenten die door het Departement behandeld worden zal deze technologie zeker nuttig zijn.

In functie van de realisatietermijn zal het Departement ofwel deelnemen aan een transversaal federaal project, ofwel een pilootproject ontwikkelen, dat door de andere departementen kan hergebruikt worden.

5.2 Workflow (samenwerking)

Workflow-oplossingen kunnen toegepast worden op elektronisch documentenbeheer, met productieplanning en taakopvolging als doelstellingen. Deze oplossingen waarborgen de doorstroming van documenten langs een behandelingsketen, van een werkproces langs een vooraf vastgesteld schema. De workflow-motoren bepalen limietdata voor elk proces en waarborgen de opvolging tot de volledige afhandeling.

Een eerste concrete realisatie binnen het Departement zou de afhandeling van de geschillen inzake personenbelasting (PB) kunnen zijn; dit zou de burger de mogelijkheid geven, na te gaan, tot waar zijn bezwaarschrift reeds gevorderd is.

Ook hier zal het Departement zich integreren in het federale ICT-plan (deelname aan een transversaal project).

5.3. Datawarehouse (simulatie- en besluitvormingstools)

Onder deze term verstaat men een besluitvormingstool gebaseerd op een gegevensbank, waarin de informatie van de verschillende diensten van een organisatie verenigd en gehomogeniseerd worden. Dit is de meest geavanceerde vorm van besluitvormingssysteem.

De informatica van het Departement is opgebouwd rond het beheer van individuele dossiers : dossiers van belastingplichtigen, onroerende goederen, personeel, gepensioneerden, begrotingskredieten, enz... Deze gegevens zijn verspreid over verschillende computers (mainframes, UNIX, PC, enz...). Het is momenteel niet mogelijk, besluitvormingssystemen rechtstreeks te laten draaien in een dergelijke omgeving.

Deze tool zal onder de volgende vormen gerealiseerd worden :

a) De invoering van een fiscaal datawarehouse veronderstelt de bepaling van het fiscaal profiel van de belastingplichtigen (voorafgaande analysefase).

Vervolgens zal moeten overgegaan worden tot hergroepering van deze gegevens op een gespecialiseerd computersysteem. Tenslotte zullen er tools moeten op punt gesteld worden, die toelaten relevante informatie uit deze gegevensbank te putten.

Dit project vergt aanzienlijke middelen qua mankracht (fiscale en informaticaspecialisten) en qua materieel.

b) geï nformatiseerde concretisering van de performantiemeting

Dit op objectieve indicatoren gebaseerde systeem van opvolging en reporting zal gegrond zijn op een informatica-oplossing, die beroep zal doen op een combinatie van de in voorgaande punten beschreven technologieën.

c) met de fiscale politiek verbonden functionaliteiten

Deze tool moet functionaliteiten bevatten, die toelaten door simulatie de gevolgen te berekenen van een mogelijke overwogen fiscale hervorming (hulp bij de politieke besluitvorming).

Deel vijf : interne en externe integratie

De huidige situatie, die een erfenis is van de periode waarin computersystemen onderling onafhankelijk waren en slechts via magneetbanden communiceerden, beantwoordt niet langer aan de communicatienoden van vandaag.

1. Interne integratie

Sedert meerdere jaren is het Departement bezig met een diepgaande herstructurering van zijn fiscale administraties.

Vermits de informatica-tools altijd een afspiegeling geweest zijn van de administratieve organisatie, beantwoordden de informatiesystemen enkel aan de noden van de administratie die ze had ontwikkeld.

In een eerste fase zal deze interne integratie betrekking hebben op de netwerken.

De integratie van de administraties gaat via de harmonisatie van hun computersystemen; dit zal een langdurig, moeilijk en duur proces zijn.

2. Externe integratie

Het Departement van financiën neemt deel aan de ontwikkeling van Fedenet, het intranet van de federale administraties, en staat klaar om actief te participeren in alle initiatieven tot integratie en coördinatie op dit gebied, op nationaal en op Europees niveau.

Het is momenteel reeds verbonden met een groot aantal organismen in de openbare sector (Rijksregister, Rekenhof, Nationale dienst der pensioenen, Europese Commissie, enz ...).

Deze externe verbindingen zullen geïntegreerd worden in de federale ICT-infrastructuur.

Het Departement sluit zich overigens volledig aan bij de logica van het ADMINISTRATIEF LOKET (Portaal) dat de bedrijven en de burgers toegang zal geven tot de federale elektronische diensten.

Deel zes : hoe deze projecten realiseren ?

Om deze informatica-realisaties te concretiseren wil het Departement het hele gamma mogelijkheden van de moderne informatica gebruiken, en daarbij steeds de oplossing kiezen die het best past bij het gestelde doel, in een politiek van complementariteit.

1. De eigen middelen

Het federale Departement van Financiën ziet de vestiging en de invordering van de belastingen als onderdeel van zijn “core business”, en dient er bijgevolg de controle over te behouden. Het Departement bevestigt uitdrukkelijk zijn politiek van intern beheer van zijn gecentraliseerde informatica, op het vlak van de toepassingen (onderhoud en ontwikkeling).

In 1998 en 1999 is het Departement begonnen met een fundamentele hervorming van het uit de jaren 1970 overgeërfde en op een zeker volontariaat van zijn administratief personeel berustend statuut van het informaticapersoneel; de realisatie hiervan is bezig.

Deze hervorming spitst zich toe op drie punten :

1. *professionnalisering* door de progressieve verschuiving van administratief personeel dat informaticataken uitvoert naar het technisch kader.

2. verhoging van de *soepelheid van beheer* door het bij de Algemene diensten in pool plaatsen van programmeurs, programmeringsanalisten en operateurs van alle administraties (wat reeds het geval was voor de informatici). De verdeling van het personeel zal gebeuren in functie van de objectieven van elk der administraties, en zal overlegd worden in de Directieraad.

3. verhoging van het *aantal informatici* belast met welbepaalde technische taken (systemingenieur, databankadministrator, enz ...)

Bovendien ontplooit het Departement geleidelijk een benadering gebaseerd op projectbeheer, en brengt het geleidelijke doch diepgaande wijzigingen aan in zijn interne informatica via de installatie van transversale structuren op het vlak van opleiding, netwerken en beveiliging. Dit moderne management van zijn human resources maakt het mogelijk zijn structuren te verstevigen en hun productiviteit op te drijven.

4. De *beroepsopleiding*

Het Departement wenst de huidige inspanningen binnen de transversale structuur “OPLEIDING-VORMING” te intensiveren door :

- de kredieten voor de vorming van zijn informaticapersoneel te verdubbelen
- voorrang te geven aan on site opleidingen, onder toezicht en coördinatie van de Nationale School voor Fiscaliteit (NSF).

2. Selectieve outsourcing (externalisatie)

De net beschreven basisfilosofie is geen belemmering voor een pragmatisch beheer, noch voor een beroep op externe hulp wanneer de situatie dit rechtvaardigt. In dit geval past het Departement een “selectieve outsourcing” toe, met name in het raam van het beheer van “uitzonderlijke” projecten.

Het Departement ziet outsourcing (of externalisatie, of infobeheer) als een proces waarbij een organisatie de verantwoordelijkheid voor de levering en het beheer van een deel van zijn informatica-activiteiten doorgeeft aan een derde op basis van een akkoord waarin de mate van dienstverlening gepreciseerd wordt, en met strikte naleving van de regels van de vertrouwelijkheid en het beroepsgeheim.

Dit heeft er toe geleid, dat twee essentiële fiscale administraties (Belastingen en BTW) beroep gedaan hebben op aanzienlijke externe hulp in het kader van het beheer van hun “Jaar2000”-project.

Daarnaast werd het project Europese douanetransit onlangs toevertrouwd aan twee externe ondernemingen, waarbij de leiding verzekerd wordt door de administratie der douane op functioneel niveau en door een informaticus op technisch niveau.

Samengevat : het Departement wil zichzelf de middelen verschaffen om zelf te bepalen, welke projecten het met eigen personeel ontwikkelt en welke het realiseert in partnership met externe firma's.

In elk geval zal het erover waken, zich niet onomkeerbaar te binden aan externe ondernemingen, en de controle over de geëxternaliseerde projecten te behouden.

3. Gebruik van geïntegreerde beheersprogrammapakketten

Oorspronkelijk werden deze programmapakketten ontwikkeld om te voldoen aan de noden van de industrie, de handelwereld en de dienstensector (stockbeheer, facturatie, handels- en analytische boekhouding, betaling van het personeel).

Sinds enkele jaren zijn deze oplossingen ook meer en meer beschikbaar voor de openbare sector, en er zijn reeds positieve ervaringen bij de Europese Unie en bij het Oostenrijkse Ministerie van financiën.

Dit soort oplossingen is vooral beschikbaar voor boekhoudkundige en financiële systemen, en dit is een “derde spoor” dat niet mag over het hoofd gezien worden.

Concreet zal het hier gaan om de invoering van de nieuwe dubbele boekhouding in de ministeriële departementen.

In het kader van toepassingen van een dergelijke omvang wenst het Departement deel te nemen aan een federaal ICT-project.

Deel zeven : algehele beveiliging

Waar de informatica een steeds belangrijker plaats gaat innemen in zijn werking, dient het Departement te waken over de beveiliging ervan.

Beveiliging van gegevens bestaat uit bescherming van de gegevens tegen incidentele of gewilde vernietiging, wijziging of verduistering tijdens opslag, overdracht of gebruik ervan.

1. Vernietiging van gegevens

Te nemen maatregelen om vernietiging van gegevens te vermijden :

- de fysieke beveiliging van de verwerkingscentra waarborgen
- toegangscontrole : beperken tot geautoriseerde personen (via bewaking, toegangsbadges)
- zorgen voor bescherming van de computerzalen tegen natuurrampen (aardbevingen, brand, waterschade, vliegtuigcrash)
- saves nemen van programma's en gegevens
- deze saves bewaren in beveiligde lokalen op voldoende afstand
- gebruik van anti-virussoftware als bescherming tegen virusaanvallen

2. Activering van hervattingsplannen

Dergelijke plannen moeten uiterst nauwgezet voorbereid en getest worden.

3. Bescherming tegen indringing

De vertrouwelijkheid, de integriteit en de beschikbaarheid van de gegevens moet gewaarborgd blijven. Een preventiepolitiek omvat volgende elementen :

- plaatsing van beveiligingssoftware voor netwerktoegang (firewall)
- beveiliging tegen interne niet-geautoriseerde toegang
- beveiliging tegen indringing van buitenaf (hackers)
- gebruik van "toegangssleutel - paswoord"-sets, magnetische badges of chipkaart
- daar apparaten gemakkelijk kunnen gestolen, verloren of vergeten worden, zien biometrische oplossingen het licht (vingerafdrukken, netvliesherkenning)
- de digitale handtekening zal weldra gelegaliseerd worden (publieke en privé-sleutels, encryptie).

4. Kwaad opzet

Bedoeld worden sabotage of fraude gericht tegen de beschikbaarheid van het systeem, de integriteit of de vertrouwelijkheid van de gegevens. Dit probleem is des te gevoeliger, daar de oorzaak van kwaad opzet meestal intern is.

*** * ***

Het Departement heeft reeds bepaalde maatregelen genomen : beveiliging van de Centra voor informatieverwerking, plaatsing van backupcomputers, beveiligde bewaring van saves, firewall, enz...

Het gebruik van open systemen impliceert bijzondere procedures tegen indringing door cyberpiraten. De huidige beveiligingspolitiek zal moeten uitgebreid en meer veelzijdig gemaakt worden, met aandacht voor alle aspecten, wat waarschijnlijk de inzet van een gespecialiseerd bedrijf zal vergen.

Om tegemoet te komen aan deze bezorgdheid om de algehele beveiliging heeft het Departement zich onlangs voorzien van een transversale structuur "BEVEILIGING", in toepassing van een maatregel waartoe beslist werd in het *Strategisch informaticaplan 2000-2001*.

Het Departement neemt overigens deel aan de onlangs op federaal niveau opgerichte commissie "ICT SECURITY", in het besef dat dergelijke problemen in overleg dienen aangepakt te worden.

Deel acht : gevolgen voor de begroting

Het informaticabudget is de laatste jaren als volgt geëvolueerd, kosten van het informaticapersoneel van het Departement niet meegerekend, maar met inbegrip van de outsourcing-maatregelen :

Jaar	Uitgaven (miljoenen)
1996	1.244,6
1997	1.857,8
1998	1.493,5
1999	1.603,9 (vastleggingen)
2000	1.867,8 (initiële kredieten)

De ambitieuze plannen die hiervoor toegelicht werden kunnen niet gerealiseerd worden binnen het kader van de huidige begroting.

De jaarlijkse informaticabegroting 2000 is vastgelegd op 1,867 miljard. Dit jaarlijks terugkerend budget laat heden een te beperkte speelruimte over, wetende dat lopende contracten, Telecomkosten, verbruiksproducten, enz. 95 % van de totale begroting opslorpen.

Deze begroting laat geen optimale werking van de informaticasector van het Ministerie van financiën toe. Er zijn dus bijkomende middelen nodig om de efficiëntie van de administratie op nationaal en Europees vlak te verhogen via modernisering van haar informaticadiensten, maar eveneens door de burger tegemoet te komen.

Daartoe wordt voorgesteld, de jaarlijkse begroting recurrent met 133 miljoen te verhogen tot 2 miljard vanaf het jaar 2001, en de aanpassing van de informatica binnen het Departement aan de nieuwe technologieën vast te leggen in een vijfjarenplan 2001-2005 voor een bedrag van 2,2 miljard over de volledige periode.

Deze bijkomende begrotingsmiddelen houden geen rekening met de technische assistentie voor de aanpassingen aan de euro, die zullen gefinancierd worden door middel van aanvullende speciale kredieten ten belope van 250 miljoen bij de begroting voor het jaar 2001 en nogmaals 250 miljoen bij de begroting voor 2001.

Kortom, vanaf 2001 :

1. Jaarlijkse begroting

De jaarlijkse informaticabegroting van het Departement wordt verhoogd tot 2 miljard (zonder interne compensatie op bijvoorbeeld de personeelskosten).

2. Vijfjaarlijkse begroting

Toewijzing van een vijfjaarlijkse dotatie van [2,2] miljard onder vorm van een *meerjarenkrediet* 2001-2005. In dezelfde filosofie als voor wat gebeurd is voor de herstructurering van de fiscale administraties van het Departement, zou deze enveloppe uitzondering maken op het annaliteitsprincipe van de begroting, en zou zij automatisch van jaar tot jaar overgedragen worden. Deze dotatie zou, zonder onderscheid, zowel de werkings- als de investeringskredieten dekken.

*** * ***

De tabel op de volgende bladzijden bevat :

Kolom 1 : de projecten

Kolom 2 : het resultaat van de investering, in termen van winst of verlies aan fiscale ontvangsten, aan service aan de klant, aan service aan ons personeel of aan interne rendabiliteit

Kolom 3 : de beheersrisico's waaraan men zich blootstelt, in termen van imago, van disfunctionaliteit van de tool of van verhoging van de efficiëntie

Kolom 4 : aanvang van realisatie : korte (vóór 2002), middellange (vóór 2004) of lange termijn (vanaf 2005)

Kolom 5 : prioriteiten en eenheden van simultane in productie stelling

Kolom 6 : voorziene budgettaire weerslag in miljoenen BEF

Projecten	Resultaat van investering	Risico's ("risk management")	Realisatie/ Ontwikkeling ("timing")	Prioriteiten en Eenheden	Budgettaire weerslag (miljoenen BEF)
Deel twee : de burger tegemoet					
1. Elektronische aangiften Business to Business (B2B) Beveiligd extranet Elektronisch formulier via Internet	klanten	imago	middellang	2	160
2. Elektronische informatieverbreiding	klanten	imago	kort	2	60
3. Online berekening van de belastingen	klanten	imago	kort	2	50
4. De "paperless" douaneformaliteiten	klanten, ontvangsten	imago	middellang	2	200
Deel drie : nakomen van onze Europese verbintenissen					
1. EMCS-project (Accijnzen)	ontvangsten	functionaliteit	middellang	3	250
Deel vier : het voorzien in de interne noodwendigheden					
1. Onderhoud en modernisering van de gecentraliseerde informatica	intern, ontvangsten	functionaliteit	kort	1	400
2. Het netwerk van Financiën	allen	functionaliteit	kort	1	50

Projecten	Resultaat van investering	Risico's ("risk management")	Realisatie/ Ontwikkeling ("timing")	Prioriteiten en Eenheden	Budgettaire weerslag (miljoenen BEF)
3. Op peil brengen van de individuele werkposten	intern, ontvangsten	functionaliteit	kort	1	240
5. De projecten op middellange termijn					
5.1 Elektronisch documentenbeheer	intern	efficiëntie	lang	5	70
5.2 Workflow	intern, ontvangsten	efficiëntie	lang	5	100
5.3. Simulatie en besluitvormingstools					
Datawarehouse	ontvangsten intern,	efficiëntie	lang	5	200
Performantiemeting	ontvangsten	efficiëntie	kort	5	100
Deel vijf : interne en externe integratie					
1. Interne integratie	intern, ontvangsten	functionaliteit	middellang	4	200
2. Externe integratie	klanten	efficiëntie, imago	middellang	4	20
Deel zeven : algehele beveiliging	allen	allen	kort	1,2,3,4,5	100

Projecten	Resultaat van investering	Risico's ("risk management")	Realisatie/ Ontwikkeling ("timing")	Prioriteiten en Eenheden	Budgettaire weerslag (miljoenen BEF)
TOTAAL					2.200

Deel negen : conclusies - Voorstel

De informatica van het Departement is op een tweesprong aangekomen.

Om haar modernisering te verzekeren en om aan de verwachtingen van de burger te voldoen dient zij zich onverwijld aan te passen aan de nieuwe technologieën.

De recente reorganisatie van zijn structuren heeft het Departement toegelaten zijn talrijke opdrachten te vervullen en tegelijk zijn productiviteit op te drijven. Zeker te noemen : de hervorming van het statuut van het informaticapersoneel, de installatie van transversale structuren, de benadering per project, de betrokkenheid van het management, enz...

Niettemin dwingen de groeiende techniciteit, de geleidelijke vervanging van de informatici van de eerste generatie, en de huidige problemen om het informaticakader te vernieuwen via voldoende aanwerving van gekwalificeerd personeel het Departement een uitbreiding van zijn begrotingsmiddelen te vragen.

Deze bijkomende middelen zullen het mogelijk maken een intranet ter beschikking te stellen van de personeelsleden. Dit intranet, dat verbonden is met Fedenet, en morgen via Internet met de belastingplichtigen, wordt de basisinfrastructuur waaraan het Departement behoefte heeft om zijn administratieve apparaat te moderniseren en om zich te integreren in het Europa van morgen.

Voorstel :

Aan de Minister van Financiën wordt gevraagd aan het Departement de budgettaire middelen nodig voor de realisatie van dit vijfjarenplan ter beschikking te willen stellen.

Bijlage : het schema van het netwerk van Financiën

Het netwerk van Financiën

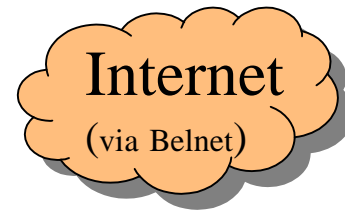
(vijfjarenplan 2001-2005)

Mobiele gebruiker

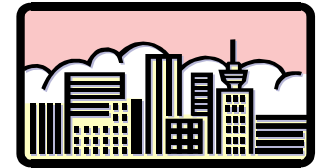
Het publiek

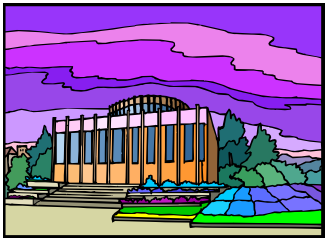
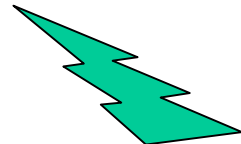
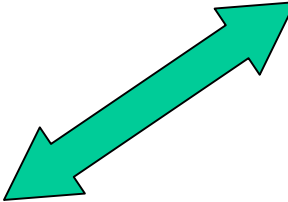
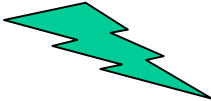
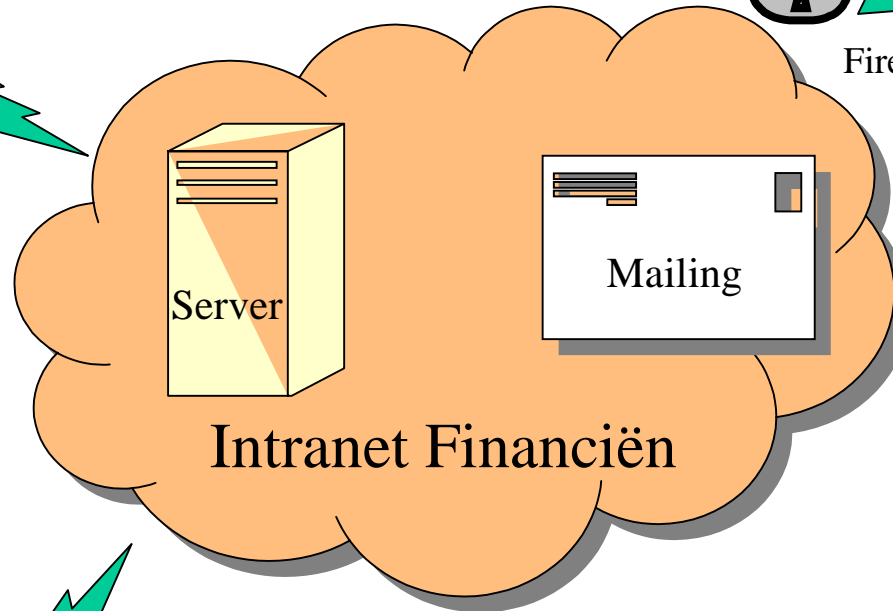
Internet
(via Belnet)

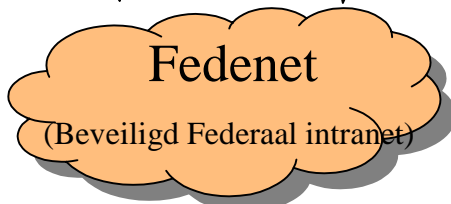
Firewall

Ondernemingen

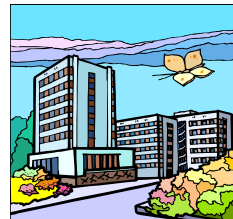

Kruispuntbank

Fedenet

(Beveiligd Federaal intranet)

Andere departementen

Directe verbindingen
(Rijksregister, DIV, etc.)